

**ҚАЗАҚ ГУМАНИТАРЛЫҚ
ЗАҢ УНИВЕРСИТЕТІ**

ҚҰҚЫҚ ЖӘНЕ МЕМЛЕКЕТ



**КАЗАХСКИЙ ГУМАНИТАРНО-ЮРИДИЧЕСКИЙ
УНИВЕРСИТЕТ**

ПРАВО И ГОСУДАРСТВО

№ 4 (37) 2007

КазГЮУ подписал Великую Хартию Университетов

21 сентября 2007 года Казахский гуманитарно-юридический университет, в лице председателя совета директоров профессора М.С.Нарикбаева, подписал Великую Хартию Университетов (The Magna Charta Universitatum).

Целью хартии является установление тесного сотрудничества между университетами для построения зоны европейского высшего образования, соблюдения принципов, которыми должны руководствоваться университеты для обеспечения развития образования. Университет, подписавший хартию, подтверждает свою принадлежность к международному академическому содружеству, стремится преодолеть политические и социальные барьеры, формирует принципы автономии, единства образования и науки, академической свободы и мобильности студентов.

История документа о фундаментальных принципах Болонского процесса берет свое начало с 19 сентября 1988 года в г. Болонья (Италия). Когда во время торжеств, посвященных 900-летию Болонского университета представляли 430 университетов, которые в торжественной обстановке подписали Великую Хартию Университетов. Сегодня этот документ объединяет свыше 700 университетов мира.

Подписание Великой Хартии Университетов является важным событием и достижением университета, свидетельствующим о признании высоких стандартов работы коллектива КазГЮУ, а также успехов в вопросах реализации положений Болонского процесса.

MAGNA CHARTA

Кіріспе

Төменде қол қойған еуропалық университеттерінің ректорлары араларындағы ежелден келе жатқан Болонья университетінің Тоғызжүзжылдық мерейтойына орай жиналып, халықтар мен мемлекеттердің бүгінгі күнде университеттің өзгеруге бейімді және халықаралық тұрғыда ашық қоғам аясында атқару ролін жете түсіну тиістігіне кәміл сеніммен, келесіге сенушілік білдіреді:

1. Дүние жүзі үшінші мыңжылдық босағасын аттады. Бұл тұрғыдан алғанда мәдениеттілік, білім, зерттеу ордасы болып келетін университеттердің мәдени және ғылыми-техника дамуына деген адамзат болашағының тәуелділігі арта түсуде деп айтуға толық негіз бар.

2. Қоғамның мәдениеттік, әлеуметтік және экономикалық болашағы қазіргі кезде тәрбие ісіне тұрақты, арнаулы және айтарлықтай үлес қосып келеді. Университеттің жауапты міндеті болатын жас ұрпақ арасында білімін жеткізу, тарату – олардың бүгінгі күнде осы қоғамға бет бұру талабы екені рас.





3. Университеттер келер ұрпаққа тәрбие мен білім беруде қамтамасыз етуі тиіс. Бұл – қоршаған ортаның ұлы үйлесімділігін және де өмірдің өзіне деген құнтты көзқарас қалыптасуының бірден-бір алғышарты.

Осы себептерге сәйкес мен мемлекет және халық алдында бұдан былай әрі одан әрі университеттермен қызметінде басшылыққа алуға тиісті төмендегі негізгі қағидаларды жария етемін.

Негізгі Қағидалар

1. Университеттің іс-әрекеті әр алуан географиялық және тарихи жағдайларының нәтижесінде қалыптасқан сан түрлі құрылымды қоғам ішінде іске асырылуда. Сонымен қатар, ол мәдениетті сын көзімен ұғына отыра, зерттеу және оқыту жолымен таратуға бағытталған автономия институты болып танылады.

Бұл тұрғыдан алғанда университет заман талаптарына сай өзінің зерттеу, оқытушылық ісінде саяси және экономикалық биліктен рухани, ғылыми тәуелсіздікте болуы қажет.

2. Қоғам сұранысы болып келетін эволюцияға, сонымен қатар ғылыми білім алдына қойылатын талаптарға сай, оқыту процессін қалыптастыру мақсатында университеттегі білім алу процессін зерттеу ісімен байланыстыра жүргізуді талап етеді.

3. Білім беру, зерттеу және оқыту еркіндігі – университет тіршілігінің түбегейлі принципі. Сондықтанда, бұл басым қағиданың жүзеге асырылуы, оның қатал сақталуы, яғни өкімет тарапынан, не университет аясынан міндетті түрде кепілдік табуы тиіс.

Жаратпаушылықты қайтару жолында және де әрдайым тұрақты қатынасқа ашық болып тұра, университет – білім беру тәсілқойлық және зерттеу мен ізденіс арқылы білімді тереңдету әдістерін меңгерген оқытушы, осы білімнің байытылуына құқылы, ынталы және қабілетті студенттің ең қалаулы кездесу орыны болып келеді.

4. Университет еуропалық гуманизм дәстүрлерінің сақталуын қамқорлыққа алып қана қоймай, әрдайым универсалды білімге ұмтылуда. Қызмет мақсатын жүзеге асыру жолында ол саяси және географиялық шекарадан асады, өзара таным процесі мен әр алуан мәдениеттердің өзара әрекеттесуінің қажеттілігінде берік пікірде.

Жүзеге Асыру Жолдары

Бұл мақсаттардың жоғарыда келтірілген қағидалар тұрғысынан жүзеге асуының бірден-бір кепілі – заманға сай нәтижелі тәсілдердің қолданылуы:

1. Зерттеу және білім беру саласының еркіндігіне бет алу жолында барша университет қоғамдастығының мүшелері керекті құралдарымен қамтамасыз етілу қажет.

2. Профессорлық-оқытушылар құрамын іріктеп алу, олардың мәртебесін анықтау іс-әрекеттері білім алу мен зерттеу процесстерінің өзара тұтастық принципі негізінде жүргізілуі тиіс.

3. Студенттердің еркіндігін қорғайтын, олардың білім алу мен мәдениеттік мақсаттарына қол жеткізуіне және жағдай жасалуына әр университетке кепілдік беру міндеттері жүктеледі.

4. Университеттер, әсіресе еуропалық, өзара құжаттама мен ақпарат алмасуын және де бірлескен ғылыми жобалардың көбеюін тұрақты білім прогрессінің қозғаушы күші деп қарастырады.

Бұл мақсатта олар бастапқы кезеңде қалыптасқандай әрбір оқытушы мен студенттің ұтқырлығына жағдай жасауда. Стипендия беру және ұлттық дипломдарға деген сыйластық көзқарастарға негізделген мәртебе, атак пен емтихан маңызы бірдейлік мәселе жөнінде іске асырылатын жалпы саясат, олардың бүгінгі күндегі іс-міндетінің атқарылуына кепілдік беретін бас құрал деген көзқараста.

Әрбір мемлекет пен мүдделі ұлттан тыс ұйымдардың барша университет автономия ерігін бірауызды білдіретін Хартияның ережелеріне сүйеуін арттыруында үлкен мән бар. Университет тарапынан өкілетті, яғни төменде кол қойған ректорларға осы мақсаттың іске асуына мүмкіндігінше жағдай жасауына толық жауапкершілік жүктеледі.

Болонья, 18 қыркүйек 1988 ж.

Преамбула

Нижеподписавшиеся ректоры европейских университетов, собравшиеся в Болонье по случаю Девятого Столетия старейшего из них, за четыре года до окончательного упряднения границ между странами сообщества, имея в ввиду перспективу расширения сотрудничества между всеми европейскими народами, убежденные в том, что народы и государства должны сегодня, как никогда ранее, осознать роль, которую будут призваны сыграть университеты в обществе, изменяющемся и открывающемся в международном плане, выражают убежденность в том, что:

1. Будущее человечества на пороге третьего тысячелетия в широкой степени зависит от культурного и научно-технического развития, которое производит в тех центрах культуры, знания, исследований, коими являются настоящие университеты;

2. Задача по распространению знаний среди новых поколений, которую должны взять на себя университеты означает сегодня, что они обязаны обращаться ко всему обществу, чье культурное, социальное и экономическое будущее требует теперь особого значительного и постоянного вклада в дело воспитания;

3. Университеты должны обеспечить будущим поколениям образование и воспитание, что способствовало бы бережному отношению к великой гармонии окружающей среды и самой жизни.

Поэтому я провозглашаю перед государствами и народами основные принципы, которыми отныне и в дальнейшем должны руководствоваться университеты.





Основные принципы

1. Университет действует внутри обществ с различной организацией, являющейся следствием разных географических и исторических условий, и представляет собой автономный институт, который критически осмысливает и распространяет культуру путем исследования и преподавания.

Чтобы отвечать требованиям современного мира, в своей исследовательской и преподавательской деятельности он должен иметь моральную и научную независимость от политической и экономической власти.

2. Учебный процесс в университете должен быть неотделим от исследовательской деятельности с тем, чтобы преподавание в то же время было на уровне, отвечающем эволюции как потребностей общества, так и требованиям, предъявляемым к научным знаниям.

3. Поскольку свобода преподавания, исследований и обучения является основным принципом жизни университетов, то как общественная власть, так и университеты должны в рамках своей компетенции гарантировать это и способствовать соблюдению столь приоритетного требования.

Отвергая нетерпимость и будучи постоянно открытым для диалога, университет становится, следовательно, наиболее предпочтительным местом встречи между преподавателями, обладающими способностью передавать знания и владеющими средствами их углубления через исследования и поиски нового, и студентами, имеющими право, желание и способность обогащать себя этими знаниями.

4. Являясь хранителем традиций европейского гуманизма, но в постоянном стремлении к достижению универсальных знаний, университет, выполняя свою функцию, преодолевает политические и географические границы и утверждает настоятельную необходимость взаимного познания и взаимодействия разных культур.

Способы

Реализация этих целей в свете вышеизложенных принципов требует наличия эффективных средств, соответственно отвечающих нынешней ситуации.

1) Для обеспечения свободы исследований и преподавания всем членам университетского сообщества должны быть предоставлены необходимые средства для достижения этой цели.

2) Подбор профессорского состава и определение их статуса должно происходить в соответствии с принципом неотделимости исследовательской деятельности о преподавательской.

3) Каждый университет, с учетом специфики обстоятельств, должен гарантировать своим студентам сохранение свобод и необходимых условий для достижения ими их культурных и образовательных целей.

4) Университеты – в особенности европейские – рассматривают взаимный обмен информацией и документацией, а также увеличение совместных научных проектов как

основные средства постоянного прогресса знаний. В этих целях, как это происходило при их зарождении, они стимулируют мобильность преподавателей и студентов и считают, что общая политика в вопросе равнозначности статуса, званий и экзаменов, хотя и при уважительном отношении к национальным дипломам, и в предоставлении стипендии составляет основное средство, гарантирующее выполнение их сегодняшней миссии.

Нижеподписавшиеся ректоры, от имени своих университетов, берут на себя обязательство предпринять всё от них зависящее для того, чтобы каждое государство и заинтересованные наднациональные организации могли бы ещё более опираться на положения этой Хартии, являющейся единодушным выражением автономной воли каждого университета.